

Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice 1994

Libertatea, prosperitatea și dezvoltarea sunt valori umane fundamentale. Ele pot fi realizate numai de către cetățeni competenți, bine informați și apți să-și exercite drepturile lor democratice și să joace un rol activ în societate.

Participarea constructivă la înfăptuirea unei societăți democratice, de existența unui nivel satisfăcător de educație, ca și de asigurarea accesului liber și nelimitat la cunoaștere, gândire, cultură și informații. Biblioteca publică, poarta locală de acces la cunoaștere, asigură condițiile necesare, de bază, pentru educația permanentă, formarea deprinderilor decizionale independente și dezvoltarea culturală a individului și grupurilor sociale.

Acest manifest proclamă încrederea UNESCO în biblioteca publică și convingerea că aceasta este forța activă în procesele de educație, cultură și informație, un agent esențial al bunăstării materiale și spirituale a fiecui membru al societății, indiferent de sex.

Acestea sunt motivele pentru care UNESCO încurajează administrațiile guvernamentale naționale și locale să susțină și să se angajeze activ în dezvoltarea bibliotecilor publice.

BIBLIOTECA PUBLICĂ este centrul local de informare asigurând furnizarea cunoștințelor solicitate de către utilizatori, în forme gata prelucrate pentru uzul acestora.

Serviciile bibliotecii publice sunt asigurate, în mod egal, pentru toți, indiferent de vârstă, sex, rasă, religie, naționalitate, limbă sau statutul social. Serviciile și materialele speciale trebuie asigurate pentru acei utilizatori care, din diferite motive, nu pot beneficia de formele și materialele curente pentru activitatea instituției, de exemplu, minoritățile lingvistice, cei cu handicap fizic sau social, cei aflați în spitale sau închisori.

Toate grupele de vârstă trebuie să găsească la biblioteca publică, materialele relevante pentru nevoile lor. Colecțiile și serviciile trebuie să includă toate tipurile de purtători de informație, ca și tehnologiile moderne, fără ca să neglijeze tehnologiile informaționale.

Colecțiile și serviciile trebuie să prezinte un mare grad de relevanță pentru necesitățile și circumstanțele localității pentru care funcționează biblioteca publică. Materialele trebuie să reflecteze tendințele și evoluția societății ca și valorile fundamentale ale umanității.

Colecțiile și serviciile trebuie să fie libere de orice ingerințe ale ideologicului, politicului, cenzurii sau profitului comercial.

OBIECTIVELE FUNDAMENTALE ALE BIBLIOTECII PUBLICE, ca și misiunea sa socială, sunt stabilite în relația pe care aceasta le are cu procesele de informație, educație, alfabetizare și cultură. Ele constau în:

1. Creșterea și accentuarea interesului pentru lectură și preocupările copiilor de la vârsta cea mai fragedă.
2. Susținerea proceselor de educație, atât la nivel individual, cât și la toate nivelele structurii formale ale învățământului.
3. Asigurarea șanselor pentru dezvoltarea capacităților creative ale tuturor

- membrilor comunității.
4. Stimularea imaginației și creativității la copii.
 5. Promovarea preocupării pentru conservarea patrimoniului cultural, cunoașterea și prețuirea artelor, științei și noutăților din toate domeniile.
 6. Asigurarea accesului la valorile culturale și marile creații artistice.
 7. Promovarea dialogului intercultural și favorizarea diversității culturale.
 8. Susținerea tradiției orale.
 9. Asigurarea accesului la informațiile care privesc comunitatea.
 10. Asigurarea unor servicii de informare adecvate pentru activitatea agenților economici, asociațiilor și grupurilor de interes din zonă.
 11. Facilitarea accesului la informație, prin sistemele informatizate și pregătirea utilizatorilor în vederea folosirii noilor modalități de organizare a informației.
 12. Susținerea și participarea la toate activitățile care vizează alfabetizarea, pentru toate categoriile de vârstă, ca și inițierea de activități de acest gen, dacă este necesar.

BIBLIOTECA PUBLICĂ trebuie să fie, în principiu, un serviciu gratuit. Funcționarea bibliotecii cade în responsabilitatea autorităților locale și naționale. Activitatea bibliotecii trebuie să fie susținută de o legislație și o finanțare corespunzătoare, de către guvernele și administrațiile locale. Biblioteca și serviciul lecturii publice trebuie să constituie partea componentă a oricărei strategii pe termen lung, ce vizează cultura, accesul la informație, alfabetizarea și educația. Pentru a asigura coordonarea și cooperarea activității bibliotecii la scara națională, este necesar ca legislația și planurile strategice de perspective să definească și să promoveze organizarea unei rețele naționale de biblioteci, bazate pe standarde și rețeaua bibliotecilor publice trebuie să fie proiectate în relația cu bibliotecile naționale, regionale, specializate și de cercetare; ca și cu bibliotecile din școli, colegii și universități.

IN CE PRIVEȘTE OPERAȚIUNILE ȘI MANAGEMENTUL BIBLIOTECII, se impune definirea obiectivelor, priorităților și serviciilor în relație cu necesitățile comunității locale.

Organizarea bibliotecii publice trebuie să respecte cu strictețe standardele profesionale pentru toate operațiunile și serviciile.

Cooperarea cu partenerii relevanți pentru serviciul lecturii publice de exemplu, cu grupurile de utilizatori și specialiști în organizarea informației de la nivel local, regional, național și internațional – trebuie asigurată.

Serviciile trebuie să fie fizic accesibile tuturor membrilor comunității. Din această

perspectivă, sediul bibliotecii trebuie să fie astfel localizat, încât să se poată ajunge cu ușurință, din orice zonă a localității. Totodată este necesară existența unor facilități pentru studiu, sala de lectură, tehnologia adecvată, ca și un program de deschidere pentru public, convenabil pentru aceasta, servicii speciale, pentru cei ce nu se pot deplasa, trebuie organizate de biblioteca publică.

Serviciile bibliotecii trebuie adaptate în funcțiile de necesitățile diferite ale locuitorilor din zonele rurale sau urbane.

Bibliotecarul este un intermediar activ între utilizatori și resursele de acces la informație și cunoaștere. Este necesar de aceea să existe structuri specializate de pregătire și perfecționare profesională în biblioteconomie și știința organizării informației, pentru a se asigura standardele adecvate acestui serviciu.

Este necesar, totodată, să se asigure programe de pregătire a utilizatorilor pentru a beneficia de serviciile bibliotecii, apelând la toate resursele sale.

Pentru transpunerea în practică a acestui manifest UNESCO recomandă tuturor factorilor de decizie de la nivel național și local, ca și comunității bibliotecare din întreaga lume, să urgenteze măsuri necesare de realizare a acestui program, respectând principiile acestuia.